

Είναι μια τρωτή παράσταση

«Η Όπερα της πεντάρας» του Μπέρτολτ Μπρεχτ από τον ΘΟΚ
Μετάφραση: Παύλος Μάτεσις
Σκηνοθεσία: Στέφανος Κοτσίκος
Σκηνικά/Κοστούμια: Χάρης Καυκαρίδης, Μελίτα Κούτα
Μουσική διδασκαλία/ Μουσικός επί σκηνής: Σάββας Σάββα
Χορογραφία/Κίνηση: Φώτης Νικολάου
Σχεδιασμός Φωτισμών: Γιώργος Κουκουμάς

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@phileleftheros.com

Είναι μια τρωτή παράσταση. Πα-

ρόλο τον βαρύ οπλισμό των μέσων που χρησιμοποιεί, είναι μια παράσταση με το μαλακό της υπογαστριο σε δημόσια έκθεση. Δίνει πολλές αφορμές, λαβές, αλλά και πραγματικούς λόγους να μην την αποδεχτεί κάποιος. Δεν ξέρω πόσοι από τους θεατρικούς δημιουργούς ή τους αφοσιωμένους θεατρόφιλους έχουν αντιληφθεί το γεγονός ότι μερικές παραγωγές αποκτούν γύρω τους ένα μετακλίμα, μια περιρρέουσα ατμόσφαιρα, στην οποία εκδηλώνεται μια ad hoc κοινωνική σύμβαση, μια απόφαση, η οποία λέει τι είναι in αυτή τη φορά, να είναι κανείς υπέρ ή κατά της. Αρκετές φορές έτυχε να μη συμπέσω με την περιρρέουσα, αλλά δεν είναι της παρούσης. Καλύτερα να ξεκαθαρίσουμε γιατί αυτή τη φορά το μετακλίμα κλίνει προς αμφισβήτηση, να δούμε με τι προκαλεί και με τι κερδίζει η «Όπερα της πεντάρας» του Στέφανου Κοτσίκου.

Και το πιο δημοφιλές θέμα στην περιρρέουσα ατμόσφαιρα αφορά τα κοστούμια της παραγωγής. Αν ξεκινούσα από αλλού, δεν θα ακολουθούσα τη σωστή πορεία των πραγμάτων. Επειδή και ο σκηνοθέτης απ' εκεί ξεκίνησε. Ο Χάρης Καυκαρίδης και η Μελίτα Κούτα έχουν επιδείξει τέτοια ενδυματολογική ευρηματικότητα στις παραστάσεις των Paravan Proactions, τέτοιο συνδυασμό εικαστικής και σκηνοθετικής σκέψης, ασχέτως αν σκηνοθετούσαν οι ίδιοι ή κάποιος καλλιτεχνικός ομοϊδεάτης τους, που φυσικό είναι να θεωρείται ότι ένα μεγάλο μέρος της λύσης του προβλήματος, εξασφαλίζεται με τη συμμετοχή τους στην παραγωγή. Εξάλλου, εκτός από τα αντικειμενικά επιτεύγματα, είναι in να αγαπάς τις δουλειές του Χάρη και της Μελίτας, κακά τα ψέματα. Όμως είναι δύσκολο να πιστέψω ότι ο σκηνοθέτης που τους επιλέγει για ενδυματολόγους της παράστασής του, δεν ελπίζει ότι θα του μείνουν λιγότερα προβλήματα να επιλύσει. Και ναι, υποψιάζομαι ότι και ο Στέφανος Κοτσίκος είχε κάνει τέτοιες σκέψεις. Ας μην υιοθετήσουμε τις αντιδράσεις που επικεντρώνονται στο κόστος των κοστούμιών και στις αναφο-

ρές στην κρίση, στα μειωμένα ποσά επιχορηγήσεων κ.λπ. Απλώς σκέφτομαι ότι η όψη της παράστασης με το ειρωνικό γοτθικό στυλ και τη δερμάτινη υπερβολή επισκιάζει τις άλλες της διαστάσεις.

Ναι, η «Όπερα της πεντάρας» είναι θέαμα. Οπότε το μέλος και η κίνηση έχουν και αυτά σημαντικότερους ρόλους. Ο Σάββας Σάββα, και ως μουσικοδιδάσκαλος και ως μουσικός επί σκηνής, αποτελεί εγγύηση στον δικό του τομέα. Το ίδιο και ο Φώτης Νικολάου ως χορογράφος/κινησιολόγος. Και ο θίασος του ΘΟΚ έχει φέτος τέτοια σύνθεση που η απόδοσή του στον χορό και στο τραγούδι εξασφαλίζει την ποιότητα της παράστασης ως θεάματος. Όμως όσα προβλήματα και να λύνονται από τους συνεργάτες, μένουν πολλά άλλα τα οποία ο σκηνοθέτης έπρεπε να λύσει μόνος. Θεωρώ τεχνητή λύση την πρόταση των δύο σκηνών με την Αννίτα Σαντοριναίου και τον Βαρνάβα Κυριαζή, βασισμένων στα επιθεωρησιακά κείμενα του Καρλ Βάλεντιν, πριν από το κάθε μέρος του έργου. Ούτε η διάρκεια του έργου ούτε ο μεγάλος αριθμός προσώπων της «Όπερας» ούτε τα μηνύματα του Μπρεχτ είχαν ανάγκη από προσθήκες «τεχνητών μελών».

Δεν είμαι άξια να προσθέσω κάτι ουσιώδες για το θέμα της μπρεχτικής αποστασιοποίησης,

αλλά πιστεύω ότι ιδιαίτερη σημασία έχει στο έργο ο λειτουργικός ρόλος του παρουσιαστή. Ίσως ο Στέφανος Κοτσίκος και ο ηθοποιός Λουκάς Ζήκος να ήθελαν να αποφύγουν το κλισέ του κομπέρ της επιθεώρησης, αλλά το αποτέλεσμα βγήκε άτονο και ανεπαρκές για να παίξει τον ρόλο των μπρεχτικών «εισαγωγικών», για να σηματοδεύσει την απόσταση του μύθου από την παρουσίασή του. Ένα άλλο στοιχείο σκηνοθεσίας, το οποίο δεν αποδέχτηκα προσωπικά, είναι η υπερβολική υπογράμμιση φράσεων που επιλέγηκαν ως κρίκοι διασύνδεσης του κειμένου με τη σημερινή μας πραγματικότητα, π.χ. «Αντί να ληστεύεις μια τράπεζα, ανοίγεις μια δική σου και ληστεύεις όλο τον κόσμο». Ναι μεν γραμμένη για άλλες εποχές και γενεές, η ιστορία

του Μπρεχτ στην ολότητά της συνεχίζει να είναι αποτελεσματική χωρίς επιλεκτικούς υπερτονισμούς.

Αυτό που μένει είναι η αναγνώριση της υποκριτικής δουλειάς των πρωταγωνιστών της παράστασης. Ο Νεοκλής Νεοκλέους, η Στέλα Φυρογέννη, η Νιόβη Χαραλάμπους, η Μαργαρίτα Ζαχαρίου, ο Μιχάλης Μουστάκας, η Έλενα Παπαδοπούλου είναι άξιοι επαίνων για την επαγγελματική ευσυνειδησία και το αποτέλεσμα. Ο Νεοκλής Νεοκλέους έχει επενδύσει στον ρόλο του Μακ και εισπράττει προσωπική ευχαρίστηση από την ερμηνευτική διαδικασία.

Παίζουν: Προκόπης Αγαθοκλήους, Δημήτρης Αντωνίου, Μαργαρίτα Ζαχαρίου, Λουκάς Ζήκος, Βαλεντίνος Κόκκινος, Γιώργος Κυριάκου, Παναγιώτης Λάρκου, Μαρίνα Μανδρή, Μιχάλης Μουστάκας, Νεοκλής Νεοκλέους, Έλενα Παπαδοπούλου, Σώτος Σταυράκης, Ανδρέας Τσέλεπος, Στέλα Φυρογέννη, Αντωνία Χαραλάμπους, Νιόβη Χαραλάμπους, Θέα Χριστοδουλίδου, Χριστίνα Χριστόφια, Αννίτα Σαντοριναίου, Βαρνάβας Κυριαζής